

KIPPURALLAA

Lastenlevyprojektin suunnittelu ja toteutus

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Musiikin laitos
Varhaisiän musiikkikasvatus
Opinnäytetyö
Kevät 2007
Elise Mäntyranta
Johanna Rinta-aho

Lahden ammattikorkeakoulu
Musiikin koulutusohjelma

MÄNTYRANTA, ELISE & RINTA-AHO, JOHANNA: Kippurallaa,
lastenlevyprojektin suunnittelu ja toteutus

Varhaisiän musiikkikasvatuksen opinnäytetyö, 26 sivua, 15 liitesivua

Kevät 2007

TIIVISTELMÄ

Tässä taiteellis-toiminnallisessa opinnäytetyössämme kuvailemme Kippurallaa-lastenlevyprojektin vaiheita, syntyprosessia, sekä henkilökohtaista oppimistamme. Työmme tarkoituksena oli suunnitella ja toteuttaa laadukas lastenlevy, joka tulisi laajaan levitykseen. Teimme levyn yhteistyössä Lahden konservatorion kanssa.

Levyämme pohjautuu entisten ja nykyisten lahtelaisten musiikinopiskelijoiden säveltämiin ja sanoittamiin lastenlauluihin. Valitsemamme laulut ovat ennen julkaisemattomia, joten levyämme tuo markkinoille uutta materiaalia. Levyllä soittaa musiikin ammattiopiskelijoista koottu Minä itte! -orkesteri, jonka harjoituttamisesta vastasimme.

Kirjallisessa opinnäytetyössämme kuvailemme projektin vaiheet selkeinä kokonaisuuksina; levyn sisällön suunnittelu, rahoitus, studio, markkinointi, kansien suunnittelu ja lupa-asiat. Lopuksi pohdimme ja arvioimme levyprojektin onnistumista, yhteistyötä konservatorion kanssa sekä parityöskentelyämme.

Tämä projekti on kaikessa mittavuudessaan ollut meille kummallekin erittäin opettavainen ja hyödyllinen prosessi. Mielestämme olemme onnistuneet tuossa valtavassa urakassa olosuhteisiin nähden loistavasti. Olemme tehneet yhdessä Minä itte! -orkesterin kanssa laadukkaan ja monipuolisen lastenlevyn.

Avainsanat: levyn tuottaminen, lastenmusiikki, musiikin varhaiskasvatus

Lahti University of Applied Sciences
Faculty of Music

MÄNTYRANTA, ELISE & RINTA-AHO, JOHANNA: Kippurallaa, planning
and implementation of a children's record

Thesis in pre-school music education, 26 pages, 15 appendices

Spring 2007

ABSTRACT

This Thesis of functional art describes the phases of the project on children-record "Kippurallaa": making of the record and our own learning process as artists. The goal of the study was to plan and produce a high quality children's record for wide distribution. The record was made in co-operation with Lahti Conservatory.

The record is based on songs composed and written by former and current music students from Lahti. New music material is brought to the market along with this record, as the songs have never been published before. The orchestra playing in the record is Minä itte! -orchestra which consists of music students from Lahti University of applied sciences. We were in charge of leading and practising the orchestra.

In our Thesis, we describe the different phases of our project as clear entities: planning of the record's contents, financing, studio, marketing, planning of the record's covers and the regulations and permits concerning record publication. In addition to this, we discuss and evaluate the whole project as well as co-operation with the Lahti Conservatory and our teamwork.

This outstanding process has been extremely useful and educational experience for both of us. In our opinion, considering the circumstances, we succeeded well in our enormous job. In co-operation with Minä itte! -orchestra we have produced a diverse high quality children's record.

Keywords: record production, children's music, pre-school music education

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KIPPURALLAA-LEVYN SISÄLLÖN SUUNNITTELU	2
2.1 Laulujen valitseminen	2
2.2 Sovitukset	3
2.3 Minä itte! -orkesterin taustaa	5
2.4 Minä itte! -orkesterin harjoitteluprosessi	6
3 RAHOITUS	8
3.1 Apurahat	8
3.2 Sponsorit	9
3.3 Kippurallaa-levyn rahoitus	10
4 STUDIO	11
4.1 Studion valinta	11
4.2 Äänitystilanteen valmistelu	12
4.3 Ensimmäinen äänitysviikonloppu	13
4.4 Toinen äänitysviikonloppu	15
4.5 Äänitysten jälkeen tehtävät studiotyöt	15
5 MARKKINOINTI	17
5.1 Jakelija	17
5.2 Kippurallaa-levyn toteutunut markkinointi	18
6 LEVYNKANSIEN SUUNNITTELU	19
7 LEVYN LUPA-ASIAT	20
7.1 Teosto	20
7.2 Gramex	21
7.3. Levyn koodit ja luvat	22
8 POHDINTA	22

LÄHTEET

26

LIITTEET

27

1 JOHDANTO

Tässä taiteellis-toiminnallisessa opinnäytetyössämme kuvailemme Kippurallaa-lastenlevyprojektin vaiheita, syntyprosessia, sekä henkilökohtaista oppimistamme. Työmme tarkoituksena oli suunnitella ja toteuttaa laadukas lastenlevy, joka tulisi laajaan levitykseen. Meillä ei ollut aiempaa kokemusta levyn tekemisestä, joten oli kiehtovan pelottavaa tutustua “musiikkibisnekseen” syvemmin. Kaikki tieto ja taito mitä levyn tekeminen vaatii, on projektin aikana opittua.

Idea levyn tekemisestä syntyi yhteistyössä Lahden konservatorion musiikkileikkikoulunopettajien Hanna Viitasen ja Hanna Untalan kanssa. He olivat jo pitkään suunnitelleet levyä, joka pohjautuisi entisten lahtelaisten musiikkileikkioulunopettajiksi opiskelleiden sävletämiin ja sanoittamiin lauluihin. Käyttökelpoinen laulumateriaali lojui arkistoituna kansiossa, jonka sisällön he toivoivat tulevan muidenkin tietoisuuteen. He olivat käyttäneet lauluja omilla ”muskaritunneillaan” ja kokeneet ne toimiviksi. Tartuimme tähän kiinnostavaan aiheeseen, koska halusimme luoda jotain uutta ja pysyvää.

Kirjallinen opinnäytetyömme on tarkoitettu levyn tekemisestä ja kulttuurin tuottamisesta kiinnostuneille. Se tarjoaa realistisen kuvauksen levynteon eri vaiheista iloineen ja suruineen. Mukana on myös selvitys siitä, millaisella aikataululla toteutimme levymme ja mitä eri työvaiheita kohtasimme ennen kuin valmis levy oli käsissämme (ks. LIITE 1). Kirjallisesta työstämme löytyy projektin vaiheet selkeinä kokonaisuuksina; levyn sisällön suunnittelu, rahoitus, markkinointi, studio, lupa-asiat ja kansien suunnittelu.

Projektin aikana pidimme kumpikin omaa päiväkirjaa, joihin kirjoitimme kokemuksiamme ja tunteitamme. Kirjallisessa opinnäytetyössämme on mukana lainauksia päiväkirjoistamme, ja ne on erotettu leipätekstistä kursivoituna. Päiväkirjoistamme löytyvät myös tehtävälistat, jotka jäsensivät työskentelyämme. Niiden avulla pystyimme seuraamaan työmme edistymistä ja sitä, mihin työhön seuraavaksi pitäisi ryhtyä. Toivomme, että työmme rohkaisee myös lukijoita ryhtymään vastaavanlaisiin haastaviin hankkeisiin!

2 KIPPURALLAA-LEVYN SISÄLLÖN SUUNNITTELU

2.1 Laulujen valitseminen

Lastenlevyprojektia aloittaessamme ryhdyimme kokoamaan sopivia lauluja levyllemme. Tutustuimme Hanna Untalan ja Hanna Viitasen levyidean alkulähteeseen, eli ”valkoiseen kansioon”, joka sisälsi vuosien saatossa Lahdessa musiikkileikkikoulunopettajaksi opiskelleiden säveltämiä ja sanoittamia lastenlauluja. Ne olivat syntyneet pääasiassa opetusnäytetunteja varten. Kansion kaikki laulut olivat lyhyitä, Kodály-metodin mukaan sävellettyjä metodilauluja (kansanlaulunomaisia, asteittain vaikeutuvia, ambitukseltaan suppeita). Lainasimme kansion Lahden konservatoriolta ja tutustuimme sen sisältöön. Soitimme ja lauloimme kappaleita, samalla pisteyttäen niitä ensivaikutelman mukaan. Tässä vaiheessa huomasimme, että levyille oli vaikea löytää yhtä yhteistä teemaa, koska laulut olivat niin erilaisia ja eri aihepiireistä.

Valitsimme kansioista ne laulut, jotka meitä eniten miellyttivät. Käytyämme kansion huolellisesti läpi huomasimme, että meillä ei ollut kuitenkaan tarpeeksi levytettäviä lauluja.

”Biisipula on hirveä! Pelottaa, että emme saa tarpeeksi hyviä lauluja kasaan. Pitäisi kai itse ruveta säveltämään!”

Lähetimme sähköpostia kaikille Musiikin laitoksen opiskelijoille ja haastoimme heidät säveltämään lastenlauluja levyllemme. Valitettavasti tämä ei tuottanut toivomaamme tulosta. Musiikkileikkikoulunopettajiksi opiskelevat valmistavat opintoihinsa liittyen vuosittain lastenteatteriproduktion, johon käsikirjoitus ja musiikki tehdään itse. Onneksi keksimme hyödyntää myös tähän tarkoitukseen sävellettyä musiikkia. Näin löysimme kaipaamiamme säkeistöllisiä ja lapsille kuunneltaviksi tarkoitettuja lauluja. Hanna Untala oli säveltänyt paljon lauluja pöytälaatikkoonsa, ja tutustuimme myös hänen lauluihinsa. Untala oli säveltänyt osan lauluistaan runoilijoiden teksteihin, mm. Erja Taipaleen ja UllaMari Kellomäen. Halusimme vielä rikastuttaa levyn sisältöä, joten tilasimme opiskelukaveriltamme Hanna Leinoselta muutaman sävellyksen. Tiesimme, että hän on taitava säveltämään ja sanoittamaan lauluja. Kappaleet syntyivätkin

vaivatta ja olimme niihin erittäin tyytyväisiä. Niissä oli erilaista svengaavaa tyyliä kuin muissa levyn kappaleissa.

Lopulta olimme saaneet kokoon niin paljon lauluja, että meillä oli mahdollisuus valita parhaimmat. Alkuvaiheessa valitsimme 22 laulua, mutta pudotimme niistä kaksi pois vähän ennen nauhoituksia lähinnä sovituksellisista syistä. Otimme yhteyttä laulujentekijöihin kysyäksemme lupaa kappaleiden sovittamiseen, levyttämiseen ja esittämiseen. Jäljitimme heitä Hanna Viitasen avustuksella, koska hänelle kaikki laulujentekijät olivat tuttuja. Hän tiesi suunnilleen minne päin Suomea entiset opiskelijat olivat Lahdesta suunnistaneet. Hakupalvelimien avulla saimme yhteyden kaikkiin tekijöihin. He olivat hyvin yllättyneitä ja imarreltuja, että olimme valinneet juuri heidän laulunsa levyllemme. Suullisen levytysluvan lisäksi halusimme varmistaa asian virallisuuden ja lähetimme puheluiden jälkeen kaikille kirjalliset sopimukset asiasta ja postimerkillä varustetun palautuskuoren. Onneksi teimme tämän, koska myöhemmässä vaiheessa selvisi, että Teosto (säveltäjien, sanoittajien, sovittajien ja musiikinkustantajien tekijänoikeusjärjestö) vaatii kirjallisen luvan ensilevytystä tehtäessä. Teostolla tai muullakaan taholla ei ollut valmista kirjallista sopimusta, joten laadimme sen itse (ks. LIITE 2). Kirjailijaliiton kautta saimme yhteyden runoilijoihin, joiden teksteihin Hanna Untala oli säveltänyt lauluja. Samalla selvitimme kenellä oli oikeudet näihin kyseisiin teksteihin. Luvat olivat tekijöillä tai edesmenneiden runoilijoiden lähiomaisilla.

”Varsinaista metsästystä! Yksi on kuollut ja toinen vaihtanut sukunimeä, mistä nämä ihmiset löytää?”

2.2 Sovitukset

Teoston mukaan sovituksena pidetään olemassa olevan sovitetun tai sovittamattoman teoksen musiikin luovaa muuntelua. Sovittaja on se, joka muuttaa tai muuntelee olemassa olevaa sävellystä siten, että hänen luova panoksensa teoksen asuun on selvästi tunnistettavissa riippumatta siitä kuka teoksen esittää. Kevyessä musiikissa sovittajalla voi olla lähes yhtä merkittävä rooli kuin säveltäjällä. Sovittaja voi säveltää stemmoja ja muunnella laulun

rakennetta tai soinnutusta. Sovittamiseksi ei lasketa esittäjän tulkinnallista panosta, koristekuvioiden lisäämistä tai dynaamisten ja agogisten merkintöjen laadintaa. (Tuottajan opas, 2007.)

Hanna Untalan ehdotuksesta päätimme antaa osan levymme lauluista ammattisovittajalle. Tunsimme lahtelaisen Kari Karjalaisen ennestään ja tiesimme hänen sovittavan ajatonta, lapsia ja aikuisia viihdyttävää musiikkia. Aluksi ajattelimme antaa kaikki laulut Kari Karjalaisen sovitettavaksi, mutta meille syntyi niin paljon omia ideoita muutamista lauluista, että päätimme sovittaa ne itse. Tapasimme Karjalaisen henkilökohtaisesti ja esittelimme hänelle laulut sekä listan, jossa oli sovitustoiveemme ja orkesterimme soittimet. Annoimme tässä vaiheessa Karjalaiselle 9 laulua, loput 11 jätimme omaksi huoleksemme.

Omat sovituksemme teimme musiikin varhaiskasvattajan näkökulmasta. Sovituksissa otimme huomioon musiikkileikkikoulun työtapoja; soittaminen, laulaminen, kuunteleminen ja musiikkiliikunta. Tämä näkyy erityisesti laulujen rakenteissa, esimerkiksi Myyrälauluun teimme pitkät myyrän kevätjuoksua kuvaavat välisoitot, joiden aikana lapset voivat eläytyä myyrän kipitykseen. Mietimme ensin laulun rakenteen, sitten soittimia, jotka sopisivat laulun tyyliin. Omista sovituksista teimme yksinkertaisia. Niihin ei ollut missään vaiheessa kirjoitettuja stemmoja, vaan jokainen laulu oli ”hetken lapsi”. Meillä oli nuoteissamme ainoastaan laulun melodia. Soinnut ja obligatoäänit syntyivät soittajilta improvisoiden, kuitenkin meidän toiveidemme mukaan.

Vaikeimpia sovitettavia olivat pienet, muutaman sävelen metodilaulut, joissa oli vain yksi neljän tahdin mittainen säkeistö. Saimme lauluihin lisää pituutta keksimällä uusia säkeistöjä ja laulamalla samaa säkeistöä moneen kertaan yksinäisesti, stemmoissa tai kuorolauluna. Näissä ”pikkulauluissa”, kuten me niitä kutsumme, on hyvin samantapaiset melodiat, ja sanoituksetkin ovat usein samasta aihepiiristä, eläimistä tai luonnosta. Käytimme näissä lauluissa säestyssoittimina kanteleita, kitaraa, pianoa ja laattasoittimia mahdollisimman vaihtelevasti, jotta jokaiselle laululle saataisiin oma luonne.

Omat sovituksemme muuttuivat melkein joka harjoituksissa, vain muutama laulu pysyi samanlaisena harjoituksista levyllä asti. Tämä vaati orkesterilaisilta kunnioitettavaa kärsivällisyyttä. Karjalaisen sovituksissakaan emme päässeet helpolla. Aluksi jokainen soitti omaa stemmaansa nuotilleen, mutta vähitellen uskaltauduimme ottamaan niissä vapauksia. Lopulta sovitukset muuttuivat sekä rakenteellisesti että orkestraatioaltaan huomattavasti. Yleinen ongelma Karjalaisen sovituksissa oli se, että piano, kitara ja basso soittivat samaa tai lähes samaa stemmaa. Lopullisissa versioissa pianon stemmoja yksinkertaistettiin ja basso jätettiin joistakin lauluista kokonaan pois. Rytmisoittimet Karjalaisen sovitukseen lisäsimme itse levymme äänittäjän Janne Sinikedon avustuksella.

Lisäväriä levyllä toivat efektit, jotka Janne Siniketo lisäsi. Suhtauduimme aluksi skeptisesti tietokone-efektien käyttöön lastenlevyllä, mutta kuunneltuamme koelevyä huomasimme, että ne täydentävät kokonaisuutta. Siniketo auttoi meitä sovitusten teossa, ilman hänen neuvojaan emme olisi selvinneet. Koelevyä kuunnellessa ei voi muuta sanoa, kuin että selvisimme Minä itte! -orkesterin kanssa sovitusrakasta loistavasti! Valmiilla levyllä on seitsemän Karjalaisen sovitusta ja 13 omaamme.

2.3 Minä itte! -orkesterin taustaa

Minä itte! -orkesteri on saanut alkunsa syksyllä 2003, kun Hanna Untala ja Hanna Viitanen valmistivat Lahden konservatoriolle Vauvan vaaka –nuottikirjaan ja cd-levyyn pohjautuvaa ”Höpsöt pöksyt” -konserttia. Orkesterin soittajat koottiin tuolloin meistä varhaisiän musiikkikasvatuksen opiskelijoista. Valtaisan suosion saanut konsertti toteutettiin toiveusintana myöhemmin sekä Lahdessa että Espoon Sello-salissa. Sen jälkeen Minä itte! -orkesteri jatkoi keikkailua konservatorion musiikkileikkikoulun konserttien vakio-orkesterina. Orkesteri kootaan aina tarpeen tullen ja harjoitukset järjestetään periodeittain. Minä itte! -orkesteri käyttää soittiminaan mm. kanteleita (5- ja 10-kieliset, piccolo- ja bassokanteleet), pianoa, laattasoittimia, lyömäsoittimia, klarinettia, viulua ja huilua. Tarpeen tullen lainaamme konsertteihin tarvitsemiemme soittimien taitajia. Laulu sujuu kaikilta kuorossa moniäänisesti ja tarvittaessa myös soolona.

Levyttävän Minä itte! -orkesterin peruskokoonpano oli selvä alusta alkaen. Orkesterissa soittaa pääasiassa varhaisiän musiikkikasvatuksen opiskelijoita tai sellaisiksi valmistuneita. Koska halusimme levyllemme rikkaan ja tasokkaan soitinvalikoiman, pyysimme mukaan myös muutamia instrumenttiopiskelijoita sekä laulavia lapsia. Levylämme laulaa myös paljon konsertoiva laulaja, saksofoninsoitonopettaja Hannu Lehtonen (ks. LIITE 3).

2.4 Minä itte! -orkesterin harjoitteluprosessi

Aloitimme aktiivisen harjoittelun orkesterimme kanssa tammikuussa 2007, mutta kokoonnuimme muutamia kertoja jo joulukuussa. Joulukuun harjoituksissa esittelimme valitsemamme laulut orkesterilaisille. Tutustuimme myös alustavasti Kari Karjalaisen ja meidän tekemiimme sovitukseen. Harjoitusten alkaessa orkesterillamme ei ollut vielä johtajaa. Kari Karjalainen oli luvannut tulla harjoituksiimme ja oletimme hänen johtavan omat sovituksensa. Kiireidensä vuoksi hän ei päässytkään kuuntelemaan orkesteriamme, joten emme saaneet häneltä apua orkesterin johtamiseen. Kysyimme johtajaksi myös Hanna Viitasta, mutta hän kieltäytyi koska ei kokenut olevansa tehtävään tarpeeksi pätevä. Kuka johtaisi orkesteriamme? Halusimme ”muskari-meinigin” säilyvän, johtajan olisi siis pitänyt tuntea lastenmusiikin tyylilaji. Musiikkileikkikoulussa käytetään mitä kummallisimpia soittimia lusikoista cabasaan ja vyöstä rumpparasioihin, joten johtajan olisi pitänyt tuntea kaikki käytössä olevat soittimet. Halusimme myös, että johtaja tuntisi meidät orkesterilaiset ennestään.

Kutsuimme levyn äänittäjän Janne Sinikedon harjoituksiimme, jotta hän näkisi, minkälaisia kokoonpanoja meillä oli käytössä. Harjoituksissa oli hermostunut tunnelma, koska meillä ei vielääkään ollut johtajaa.

”Kauhee kirkuva kanalauma mein harjoituksissa! Ihan katastrofi!

Mitä se Janne mahtaa ajatella.. ei varmaan tuu enää tänne..”

Päätimme Sinikedon kehotuksesta ryhtyä itse orkesterin johtajiksi. Siniketo antoi meille ohjeita orkesterin harjoittamiseen. Hän kehotti meitä harjoittelemaan mahdollisimman paljon nauhoitustilassa, jotta oppisimme kuulemaan toisiamme.

Hän selvitti meille myös äänityskäytäntöä: orkesteri, laulu, lyömäsoittimet ja efektit äänitetään erikseen. Jatkossa harjoittelimme siis ilman laulua ja lyömäsoittimia. Päätimme jokaiselle laululle tarkan tempomerkinnän, jonka mukaan harjoittelimme, koska editointivaiheessa laulut voidaan koota monesta osasta vain, jos tempo ei muutu. Nauhoitimme harjoituksiamme paljon mini-discille, jotta kuulumme soivan lopputuloksen.

Äänitystila, eli Musiikin laitoksen kamarimusiikkisali, ei ollut ennestään tuttu Sinikedolle, joten hän tuli seuraamaan harjoituksiamme. Tila oli niin kaikuista, etteivät orkesterilaiset kuulleet toisiaan, tempot heittelivät laidasta laitaan ja piano peitti kaikki muut.

”Itku tässä pääsee, missäköhän mahdetaan äänittää kun kaikissa paikoissa on jotain vikaa.”

Jatkoimme urheasti orkesterin harjoittamista kamarimusiikkisalissa.

Harjoittelimme maanantaisin ja keskiviikkoisin Kari Karjalaisen sovituksia ja perjantaisin omia sovituksiamme. Yhdessäkään laulussa ei ollut täysin samaa kokoonpanoa, mikä vaikeutti harjoitusaikataulun tekemistä. Pyrimme tietysti tekemään aikataulut niin, ettei kenellekään tulisi valtavasti odottelua.

Harjoituksissa tuntui turhauttavalta puuttua fraseeraukseen tai intonaatioon, koska sovituksissa ja laulujen rakenteissakin oli vielä epäselvyyksiä. Me johtajat heiluimme orkesterin edessä metronomin kanssa niin, että ”hyvä fiilis” unohtui täysin. Vasta äänitysviikolla saimme laulut pysymään siinä määrin koossa, että pystyimme kiinnittämään huomiota mm. fraseerauksiin ja ennen kaikkea hyvään meinikiin. Äänityksiä edeltävällä viikolla harjoittelimme paljon pienissä ryhmissä, jolloin keskityimme erityisesti intonaatioon.

Laulajien harjoittaminen jäi harmittavan myöhään, koska orkesterin harjoittaminen oli vienyt kaiken aikamme. Heidän henkilökohtainen harjoittelunsa oli alkanut jo tammikuussa, kun olimme päättäneet laulujen stemmajaosta. Ensimmäisen äänitysviikonlopun jälkeen Siniketo teki orkesteriosuuksista välimiksauksen ja antoi meille karaoke-levyn, jonka avulla laulajat harjoittelivat. Harjoituksissa kiinnitimme huomiota intonaatioon,

fraseeraukseen ja artikulaatioon. Levyn laulajat antoivat paljon neuvoja toisilleen ja saimme nopeasta aikataulusta huolimatta aikaan hyvää jälkeä.

Levyllä vierailevat laulavat lapset Sallamaari (7-v) ja Henniriina (5-v) Rautio ovat esiintyneet useasti konservatorion musiikkileikkikoulun juhlissa. Sallamaari opiskelee konservatoriossa pianonsoittoa ja Henniriina on 5-vuotiaiden ”muskariryhmässä”. Tiesimme, että tytöt ovat reippaita ja laulavat puhtaasti. Opetimme lapsille kaksi levyllä tulevaa laulua. Sanojen muistamisen apuna käytimme kuvia. Harjoituksissa liikuimme laulujen tahdissa päästäksemme vapautuneeseen tunnelmaan. Kerroimme lapsille etukäteen äänitystilanteesta, paikalla olevista henkilöistä ja mikrofonin laulamisesta.

3 RAHOITUS

3.1. Apurahat

Apurahalla tarkoitetaan taloudellista tukea tieteelliselle tutkimukselle tai kulttuuriselle toiminnalle. Suomessa apurahoja myöntävät pääasiassa säätiöt ja opetusministeriö. Apurahan myöntämisen kriteerit riippuvat kunkin myöntäjän apurahalle asettamista tavoitteista.

Merkittävin huolenaiheemme oli projektin alkuvaiheista lähtien levyn rahoituksen järjestyminen. Päätimme olla optimistisia rahoituksen suhteen, vaikka meillä ei ollut aluksi käsitystä, kuinka paljon levyn tekeminen maksaa.

Opinnäytetyöohjaajamme Marjo Leppä oli suureksi avuksi, kun mietimme eri rahoitusvaihtoehtoja. Tutustuimme Internetissä eri tahoihin, jotka myöntävät apurahoja sekä laadimme budjetin, jonka tiedot pohjautuivat kartoittamiimme studiotarjouksiin, Teoston kustannuslaskelmiin ja sovituskuluihin.

Budjetin suuruus yllätti meidät ja sai epäilemään mahdollisuuksiamme toteuttaa levyprojekti. Ensimmäisenä tavoitteenamme rahoituksen suhteen oli saada apurahoja. Päätimme hakea apurahoja seuraavista säätiöistä: Taiteen keskustoimikunnalta, Päijät-Hämeen kulttuurirahastolta ja LUSES:ltä (Luovan

Säveltaiteen Edistämissäätiö). Apurahojen myöntäjät vaativat monenmoisia selvityksiä projektin kulusta, aikataulusta, työsuunnitelmasta ja budjetista (ks. LIITE 4).

Ensimmäisen hakemuksen lähetimme Taiteen keskustoimikunnalle. Tämä hakemus oli harjoittelua, sillä olimme aivan tietämättömiä millaista rahasummaa sieltä hakisimme. Seuraavaksi lähestyimme LUSES:ä ja Päijät-Hämeen kulttuurirahastoa. Nyt meillä oli jo enemmän kokemusta papereiden täyttämisestä. Mielestämme hakupaperimme olivat hyvät. Kulttuurirahaston hakemuksiin tarvitsimme suositelijaa, joka antoi lausunnon levyn tarpeellisuudesta. Tähän tehtävään kysyimme Musiikin laitoksen varhaisiänmusiikkikasvatuksen vastuupettajaa Päivi Mäkitaloa, joka suostui mielellään. Päijät-Hämeen kulttuurirahasto jakoi lisäapurahoja vuonna 2007 nimenomaan lastenkulttuurin edistämiseen Lahden 100-vuotisjuhlan kunniaksi. Olimme erittäin varmoja, että myös me saisimme tarvittavan avustuksen levyllemme, jota pidimme erittäin merkittävänä saavutuksena lahtelaisen varhaisiän musiikkikasvatuksen osalta. Olihan Lahdessa pitkä ”muskariperinne” niin toiminnan kuin koulutuksenkin osalta. Toisin valitettavasti kävi, sillä jäimme ilman apurahoja. Olimme erittäin pettyneitä. Myöhemmin saimme kuulla, että levyprojekteille ei koskaan myönnetä rahaa Päijät-Hämeen kulttuurirahastosta. Harmillista, että tätä ei mainita hakuohjeissa tai heidän Internet-sivustoillaan.

3.2. Sponsorit

Sponsoroinnilla tarkoitetaan yritysten ja esimerkiksi kulttuurin välistä markkinointiyhteistyötä. Sponsorointiyhteistyön peruselementit voidaan kiteyttää seuraavasti: se on vastikkeellista yhteistyötä sponsoroivan yrityksen ja kulttuurikohteen välillä. Yritys lainaa kulttuurikohteen myönteistä mielikuvaa omiin markkinointiviestinnällisiin tarkoituksiinsa. Sponsorointiyhteistyö hyödyttää tasapuolisesti niin sponsoroivaa yritystä kuin kulttuurikohdetta.

”Apuraharumban” ohessa etsiskelimme yksittäisiä sponsoreita, jotka olisivat lähteneet tukemaan levyämme. Budjetti oli suunniteltu niin, että osa rahoista

saataisiin apurahoina ja loput sponsoreilta. Suunnittelimme, että tietystä rahasummasta yritys saisi logonsa levynkansiin. Totesimme tämän yhtälön mahdottomaksi, koska budjettimme oli niin suuri, että olisimme tarvinneet useita kymmeniä yksittäisiä sponsoreita. Teimme kuitenkin muutamia yhteydenottoja yrityksiin. Otimme yhteyttä Alavuden seudun osuuspankkiin ja keskustelimme pankin asiakkuuspäällikön kanssa levyprojektistamme. Samalla avasimme tilin apurahoja ja mahdollisia sponsoreita varten. Saimme asiakkuuspäällikön innostumaan projektistamme ja pankki lupautui sponsoroimaan meitä ostamalla useita levyjä.

Pohtiessamme eri rahoitusvaihtoehtoja totesimme, että paras vaihtoehto olisi sponsori, joka maksaisi kaikki levyn tuottamisesta aiheutuvat kustannukset. Otimme rohkeasti yhteyttä Velj. Keskinen Oy:n toimitusjohtajaan Vesa Keskinen, joka tunnetaan riskinotoista ja uusista innovaatioista. Lähetimme Suomen suurimpaan kyläkauppaan yhteistyöehdotuksen, jossa tarjosimme taloudellisen tuottajan tehtävää. He maksaisivat kaikki levystä aiheutuneet kustannukset ja saisivat kaikki 500 levypainoksen myyntitulot. Lisäksi Minä itte! -orkesteri tulisi konsertoimaan kyläkauppaan ”Vekarapäivä”-tapahtumaan lastenlevyn tiimoilta. Hakemustamme käsiteltiin sponsorikokouksessa, mutta valitettavasti meillä ei ollut tuuria (ks. LIITE 5).

3.3. Kippurallaa -levyn rahoitus

Perjantai 5.1.2007 oli meille lohduton päivä. Saimme tietää, ettemme saa hakemiamme apurahoja.

*”Pitäköhän koko projektista luopua, nyt loppu mun mielenkiinto!
Kai me tehään sitte vaan konsertti näistä biiseistä.”*

Pettymys kääntyi pian riemuksi, kun viimeisenä oljenkortena menimme keskustelemaan tiistaina 9.1.2007 Lahden konservatorion rehtorin Eero Pulkkinen kanssa. Annoimme hänelle yhteistyöehdotuksen, jossa oli sama tarjous kuin Keskiselle tekemässämme ehdotuksessa, eli taloudellisen tuottajan rooli ja 500 levyn myyntitulot. Poikkeuksena Keskiselle tehdystä ehdotuksesta lupauduimme markkinoimaan 270 levyä, jolloin konservatorion riskit pienenevät oleellisesti.

Huippuideamme ennakkomyynnistä tuotti tulosta. Eero Pulkkinen otti meidät vakavasti ja innostui ideasta välittömästi. Olimme laatineet listan tahoista, jotka varmasti ostaisivat levyjä ja esitimme tämän Pulkkiselle. Lupasimme selvittää listamme tahojen todellisen kiinnostuksen levyämme kohtaan.

”Ihmeellistä kuinka tilanteet tämän työn ympärillä muuttuvat. Nyt näyttää erittäin hyvältä 80% varmuudella konsa lähtee mukaan.”

Tämän tapaamisen jälkeen ryhdyimme soittamaan laatimaamme listaa läpi ja markkinoimaan levyämme. Perjantaina 12.1.2007 varmistui, että konservatorio lähtee mukaan projektiimme taloudellisena tuottajana. Maaliskuussa äänitysten jälkeen Siniketo suositteli meitä ottamaan levystä 1000 kappaleen painoksen. Pulkkinen oli jälleen myötämielinen ehdotuksellemme, budjetin huomattavasta kasvusta huolimatta, ja levystämme päätettiin ottaa suurempi painos. Nostimme omaa myyntiosuuttamme 300 kappaleeseen.

4 STUDIO

4.1 Studion valinta

Päätimme ottaa lahtelaisen studion, jotta välttyisimme mahdollisilta matkakuluilta ja muulta matkustamisesta aiheutuvalta stressiltä. Studioilta saamiemme tarjousten perusteella valitsimme levymme äänittäjäksi Sinifonia äänitetuotannon. Sinifonian tarjoukseen sisältyi koko cd-projekti, siis äänitys, miksaus, koostaminen, masteroinnit ja levyjen paino paperitöillä (ks. LIITE 6). Kuormittaaksemme orkesterilaisia mahdollisimman vähän halusimme äänitykset viikonlopuiksi, tämä ei olisi onnistunut muissa kysymissämme studioissa. Äänitystuotanto Sinifonia Ky on Janne Sinikedon perustama äänityspalveluja tarjoava yritys. Sinifonia on keskittynyt lähinnä akustisten soittimien, kuten orkestereiden, kuorojen, kamarimusiikkikokoonpanojen ja kirkkourkujen taltiointiin. Sinifoniolla ei ole varsinaista studiotilaa, vaan tämän ”liikkuvan studion” välineistö kulkee äänittäjän mukana. (Siniketo 2007.)

Päätettyämme äänityspäivät varasimme studion puhelimitse Janne Sinikedolta. Samaan aikaan varasimme myös äänityspaikaksi koulumme kamarimusiikkisalin

ja luentosalin. Musiikin laitoksen kamarimusiikkisali on rakennettu äänityksiä ajatellen, joten asiallinen tarkkaamo löytyi salin yläosasta rakennuksen toisesta kerroksesta.

Rahoituksen selvittyä tammikuussa 2007 vahvistimme studiovarauksen ja aloitimme aktiivisen sähköpostivaihdon Janne Sinikedon kanssa. Tuolloin varasimme myös kaksi äänityspäivää lisää, perjantai-iltojen tultua mukaan äänitykset olivat siis 9.-11.2. ja 16.- 18.2.2007. Siniketo kävi tutustumassa äänitystilavaihtoehtoihin harjoituksissamme. Kamarimusiikkisalin kaikuisuus häiritsi silloin niin paljon, että olimme vaihtamassa äänitykset konservatorion tiloihin. Kustannuskysymys kuitenkin piti meidät omalla koulullamme. Luentosalia ei voinut käyttää äänityksissä matalan katon ja helisevien lamppujen takia, sama ongelma olisi luultavasti ollut konservatorion tiloissa.

4.2 Äänitystilanteen valmistelu

Ympäristön melut, kuten ilmastointi ja muut tilassa liikkuvat ihmiset eivät saa häiritä äänitystilannetta. Valitettavasti koulumme ilmastointi on sähköinen ja yhteydessä koko rakennuksen ilmastointiin, joten yrityksistä huolimatta emme saaneet sitä pois päältä tai edes pienemmälle. Lähetimme sähköpostilla kaikille kouluamme käyttäville tiedon äänitysajoista, samassa viestissä toivoimme äänitysrauhaa. Teimme myös ”Hiljaisuus! äänitykset käynnissä” -lappuja, joita kiinnitimme ympäri koulua.

Äänitysaikataulun teimme taltiointia edeltävällä viikolla. Olimme päättäneet, että 9.-11.2. äänitetään laulujen pohjat, eli kaikki muu paitsi laulu ja perkussiot, ja seuraavana viikonloppuna 16.-18.2. äänittäisimme loput. Näiden tietojen pohjalta teimme aikataulun. Arvioimme, että yhteen lauluun menee aikaa noin tunti, väliin lisäsimme tunnin ruokatauon. Pyrimme ottamaan huomioon myös sen, ettei kenenkään orkesterilaisen tarvitsisi odotella omaa vuoroaan.

Suunnittelemaillamme aikataululla lauantai- ja sunnuntaipäivistä tuli kahdeksantuntisia (10-18) ja perjantapäivistä nelituntisia (18.45-21.45).

Valmistimme orkesterilaisille lämpimän aterian jokaisena nauhoituspäivänä. Jotta

soittajat pysyisivät virkeinä ja hyväntuulisina, tarjosimme heille tauoilla myös hedelmiä, keksejä ja kahvia. Äänitysten valmisteluissa saimme apua Janne Sinikedolta.

4.3. Ensimmäinen äänitysviikonloppu

Perjantaina Janne Siniketo rakensi studion kamarimusiikkisaliin ja nauhoitukset alkoivat. Levyttäminen oli lähes kaikille orkesterilaisille täysin uutta ja jännittävää. Olimme suunnitelleet, että lapset, Sallamaari ja Henniriina Rautio, olisivat laulaneet omat laulunsa ensimmäisenä äänitysiltana. Henniriinan sairastuttua heidän osuutensa siirtyi viikolla eteenpäin. Tämä oli onni, sillä myöhemmin meillä oli enemmän kokemusta levytystilanteesta ja meidän oli helpompi ohjata lapsia. Ensimmäisenä levytimme Yksinäisen prinsessan laulun, joka otettiin nauhalle niin, että koko kokoonpano soitti yhtä aikaa laulaja mukaan lukien. Kauhuksemme huomasimme, että kamarimusiikkisalini akustiikka oli sittenkin liian kaikuisa. Pelastukseksi muodostuivat Musiikin laitoksen pehmeä irtaimisto, joiden avulla saimme ”dempattua” tilaa. Perjantai osoittautui hyväksi harjoittelupäiväksi, kun saimme tuntumaa levyttämiseen. Ilmassa oli ”mikkijännitystä” uuden tilanteen vuoksi. Levottomuutta aiheutti myös aikataulu, josta olimme pahasti jäljessä. Perjantai-illan saldona meillä oli vain yksi laulu valmiina. Muut äänitetyt laulut eivät tyydyttäneet meitä, joten levytimme ne myöhemmin uudelleen. Janne rauhoitteli meitä ja vakuutti, että ensimmäinen päivä on aina vaikein.

Lauantai oli tärkeä päivä. Se antoi pohjan sille, että meillä oli mahdollisuus pysyä tiukassa aikataulussamme. Edessämme oli kova urakka, kun lähdimme levyttämään Kari Karjalaisen sovituksia. Näissä lauluissa oli paljon soittajia ja haasteelliset stemmat. Kaikki olivat keskittyneitä ja yrittivät kaikkensa. Oli äärimmäisen haastavaa soittaa levyille kaikki stemmat kerralla. Kaikuisassa tilassa jouduimme soittamaan konkreettisesti kaukana toisistamme, jotta soittimien äänet eivät vuotaisi toisten mikrofoneista sisään.

”Melko hupaisaa, hanuristi soittaa nurkassa muista erotettuna ja klarinetisti on eristetty patjojen sisään.. Tälleen sitä äänitetään..”

Otimme useita ottoja kaikista kappaleista. Soitimme kutakin kappaletta niin monta kertaa kuin Janne ja me levyn taiteelliset tuottajat katsoimme tarpeelliseksi. Otimme huomioon myös soittajien oman tyytyväisyyden soitto-osuuksiinsa. Janne Sinikedon ammattitaito ja näkemykset olivat meille tärkeitä. Olimme sopineet Jannen kanssa, että hän saa vapaasti esittää muutosehdotuksia lauluihin. Jotkut kappaleet muuttuivat vielä levytystilanteessakin radikaalisti. Lauantain pysyimme täydellisesti aikataulussa ja meille jäi hyvin aikaa pitää taukoja ja nautiskella valmistamiamme ruokia.

”Olimme ajatelleet, että jos tämän päivän kestäimme, niin kaikki onnistuu.”

Sunnuntaina äänityksissä vieraili Hannu Lehtonen. Pyysimme Hannua laulamaan levyllemme koskettavan laulun Pilvenpiiat, koska tiesimme hänen esittäneen sitä aikaisemminkin. Annoimme Hannulle vapaat kädet kappaleen tulkintaan. Hän esitti toiveensa pianistille ja huilistille, ja me keskityimme nauttimaan esityksestä. Työntäyteisen sunnuntaipäivän jälkeen olimme edelleen aikataulussa. Tässä vaiheessa meillä oli valmiina pohjat 14:än lauluun ja kaksi kokonaan valmista laulua. Jätimme pohjamateriaalin Jannen käsiin, jotta hän voisi tehdä meille koelevyn, jonka päälle laulut seuraavana viikonloppuna äänitettäisiin. Saimme ”karaokelevyn” äänitysviikonloppujen välissä ja harjoittelimme lauluosuuksia levyn kanssa.

Ensimmäisestä viikonlopusta ei selvitty ilman yllättäviä käännteitä. Musiikin laitoksen flyygelin pedaali ja soittojakkara narisivat niin, että se kuului tarkkaamoon asti. Onneksi Janne sai viat korjattua. Kamarimusiikkisalin ikkunoiden alaosat olivat saaneet paksun jääpeitteen, jonka vuoksi ilma oli trooppinen. Pienistä vastoinkäymisistä huolimatta olimme tyytyväisiä viikonloppun tuloksiin ja odotimme innokkaina seuraavaa viikonloppua.

4.4 Toinen äänitysviikonloppu

Paljon viisaampina ja valmiimpina jatkoimme levyttämistä seuraavana perjantaina. Aloitimme lasten lauluosuuksilla. Sallamaari, joka oli kovassa kuumeessa, ja Henniriina lauloivat reippaasti. Lasten laulamissa lauluissa kaikki tehtiin samalla kerralla, orkesteri soitti ja tytöt lauloivat. He olivat kuin luotuja levylaulajiksi ja muutaman oton jälkeen laulut olivat valmiina. Loppuillan teimme perkussioita pohjien päälle. Tässä vaiheessa huomasimme, että useissa kappaleissa tempot heittelivät kaikesta metronomin tuijottamisesta huolimatta.

Lauantaina lauloimme soololauluosuudet. Haasteellista oli saada laulujen sanoma esiin, kun kuulijalta puuttuvat kaikki visuaaliset ärsykkeet. Se vaati ”ylitulkintaa”, joka oli erittäin vaikeaa. Oman äänen kuuleminen verrattuna pohjalevyn voimakkuuteen oli myös hankalaa, ennen kuin löysimme itsellemme sopivat säädöt. Tämän huomasimme intonaatio-ongelmissa. Sunnuntaina olivat vuorossa kuorolauluosuudet. Ne onnistuivat mainiosti ja saimme puhtia toistemme laulusta. Äänitimme myös loput perkussiot. Olimme pysyneet niin hyvin aikataulussa, että ehdimme ottaa uusiksi joitakin lauluosuuksia, joihin emme olleet tyytyväisiä.

Äänitysten jälkeen oloimme oli helpottunut, koska suuri levytysurakka oli onnistuneesti ohi. Olo oli myös haikaa, sillä äänitysten valmistelu oli vienyt suuren osan vapaa-ajastamme monen kuukauden ajan. Projektin edetessä orkesterilaiset ystävästyivät ja oppivat tuntemaan toisensa paremmin. Levyttäminen tällä hyvällä ”jengillä” oli niin mukavaa, että emme olisi malttaneet lopettaa. Olimme onnistuneet pitämään ilmapiirin myönteisenä kaikista paineista huolimatta. Jäimme malttamattomina odottamaan työmme tuloksia.

4.5 Äänitysten jälkeen tehtävät studiotyöt

Seuraavassa on selitetty lyhyesti studiotöiden vaiheet. Meillä ei ole tämän alan tuntemusta, emmekä olisi mitenkään pystyneet niin lyhyessä ajassa opettelemaan kaikkia tietokoneella tehtäviä studiotöitä. Studiotöiden osalta luotimme Sinikedon ammattitaitoon, ja hän toteutti nämä työt ilman meitä.

Äänitys, eli musiikin tallentaminen. Sinifoniolla moniraitaäänitys tapahtuu 24 - bittisessä digitaalimuodossa 2 - 24:lla mikrofoniilla. Jokaisen mikrofoniin signaali ohjataan omalle audioraidalleen. Raitakohtainen jälkikäsitteily on mahdollista. Äänenlaatu pyritään säilyttämään mahdollisimman lähellä alkuperäistä. Musiikki tulee äänittämään akustisesti hyvässä, äänityskokoonpanolle ja musiikille sopivassa tilassa. (Siniketo 2007.) *Miksauksessa* äänimateriaali efektoidaan ja muokataan mieleisen kuuloiseksi esimerkiksi kaiuttamalla laulua. Miksausken jälkeen orkesteri on balanssissa. *Editoinnissa* musiikki leikataan ja liimataan sopivankokoisiksi paloiksi. Näin muodostetaan lopullinen versio kappaleesta. *Masteroinnissa* laulut puristetaan pakettiin, ja kaikki epämieluisat taajuudet silotellaan pois.

Reilun neljän viikon kuluttua äänityksistä 21.3. saimme Sinikedolta koelevyn kuunneltavaksemme. Kiinnitimme huomiota mm. kokonaissoundiin, äänen voimakkuuden yleistasoon, siihen soivatko kappaleet levyllä yhtä voimakkaasti, tai soiko yksittäisissä kappaleissa jotkut soittimet liian hiljaa tai liian voimakkaasti. Tässä vaiheessa päätimme laulujen järjestyksen valmiille levyille. Laulujärjestys tuotti ongelmia, koska lauluja oli monesta eri aihepiiristä, ja kaikki oli esitetty eri kokoonpanoilla. Lopulliseen järjestykseen päädyimme jakamalla laulut aihepiireittäin, kiinnitimme huomiota myös siihen, että laulajat ja laulujen tyylit vaihtelivat (orkesteri/kitarasäestys, lapset/aikuiset laulajana). Koelevyn muutostoivomuksemme koskivat lähinnä efektejä, laulujen rakenteita ja kaikuja. Siniketo teki muutostoiveidemme pohjalta *masterin* eli lopullisen levyn alkuperäiskappaleen, josta valmiit levyt monistetaan. Tuottajien, eli meidän ja konservatorion hyväksymä Kippurallaa-levyn master lähetettiin espoolaiseen Z-trading Oy monistamoon 10.4.2007. Levystä otettiin 1000 kappaleen painos.

5 MARKKINOINTI

Levyprojektin alusta asti olimme huolissamme siitä, miten tulemme selviämään levyn markkinoinnista. Alkuperäisen suunnitelman mukaan olisimme rahoittaneet levymme apurahoilla ja sponsoreilla, ja näin ollen olisimme saaneet kaikki levyn myyntitulot itsellemme. Levyn teossa liikkuu paljon rahaa, ja meitä pelotti ryhtyä hoitamaan monen tuhannen euron myyntikuluja. Tuntui epäreilulta, että olisimme keränneet tuhansien eurojen voitot, kun levyllä oli niin paljon muita tekijöitä. Tarkka markkinointisuunnitelmamme selkiytyi vasta rahoituksen varmistuttua.

”Meillä ei ole käsitystä siitä mistä rahat tulee, kenen ne on, maksamme veroja ja kuka saa mahdolliset voitot levyistä. Olemme varmoja, että kohta meitä odottaa velkavankeus.”

5.1 Jakelija

Valtaosa levyistä tuotetaan levy-yhtiössä, jonka toimialaan kuuluu myös markkinointi. Levy-yhtiöt lähettävät tuotteen *jakelijalle*, joka välittää levyt edelleen kauppoihin. Jakelijan eli dealerin tehtävänä on jakaa markkinat. Jakelijan asiakkaita ovat tyypillisesti vähittäismyyjät ja jälleenmyyjät, jotka myyvät tuotteet edelleen loppukäyttäjille. Valmistajan tai maahantuojan tehtävänä on vakuuttaa jakelija siitä, että tuotteet menevät kaupaksi ja niitä kannattaa varastoida. Vähittäismyyntiporras tekee varsinaisen myyntityön, joka edellyttää markkinointitoimenpiteitä tuekseen. Vähittäismyyntiportaana katevaatimukset ovat kovemmat kuin dealerien, koska myynti- ja markkinointikulut ovat vastaavasti korkeammat. Jakelija ottaa levyn tuotosta 20- 30 %, tuottajalle jää 20- 40 %. (Dealer, eli jakelija 2007.)

Halusimme levymme mahdollisimman laajaan levitykseen. Olimme miettineet jakelijaa levyillemme jo aikaisemmin syksyllä, mutta huomattessamme, että LUSES:n apuraha-anomukseen tarvittiin jakelija, otimme asiasta tarkemmin selvää. Marjo Leppä ehdotti meille lahtelaista jakelijaa, Töölön musiikkitukkuu, ja otimme heihin yhteyttä sähköpostitse. Saimme vakuutettua yhteysenkilömme Jari Mykrän levymme kannattavuudesta, hän uskoi levymme myyvän hyvin,

koska lastenmusiikkia ei yleensä imuroida Internetistä. Mykrä kehotti meitä hankkimaan EAN- koodin (viivakoodi) levyymme, koska muuten kaupat eivät ota levyjä myyntiin. Töölön musiikkitukku olisi siis hoitanut markkinoinnin jälleenmyyjille kuten Anttilaan ja Stockmanniin. Teimme suullisen jakelusopimuksen Töölön musiikkitukun kanssa, he lähettivät tiedon sopimuksestamme ESEK:lle (Esittävän Säveltaiteen Edistämiskeskus) ja LUSES:lle apurahanomuksiamme varten. Kirjallinen sopimus jakelijan kanssa tehdään vasta kun nähdään levyn myynti. Rahoituksen selvittyä markkinointisuunnitelmamme muuttui, koska Lahden konservatorio halusi itse toimia levyn jakelijana. Levyymme ei siis koskaan päässyt Töölön musiikkitukun jaeltavaksi.

5.2 Kippurallaa-levyn toteutunut markkinointi

Saimme levyymme taloudelliseksi tuottajaksi Lahden konservatorion, kun selvitimme heille ennakkomyyntiä. Ennakkomyyntiä varten kirjoitimme myyvän esittelytekstin. Markkinoimme levyä sähköpostin ja puhelimen välityksellä mm. päiväkodeille, kouluille, kirjastoille ja yrityksiin. Erityisesti kotikuntamme Säkylä ja Töysä lähikuntineen, sekä Lahden kaupunki olivat kiinnostuneita levystämme.

Tulevaisuudessa mainostamme levyä erityisesti musiikkileikkikouluille. Opiskelija- ja työtoverimme ovat lupautuneet markkinoimaan levyä omilla työpaikoillaan mm. kansalaisopistoissa, musiikkiopistoissa ja MLL:ssa. Näkyvyyttä saamme myös lehtijutuilla, muutamaaan kaupunkilehteen olemme jo päässeetkin (ks. LIITE 7). Levyn valmistuttua otamme yhteyttä mm. musiikin- ja varhaiskasvatuksen alan ammattilehtiin. Lähetämme vielä sähköpostimainoksen levystämme kaikkiin Suomen musiikkioppilaitoksiin. Levyn muusikot ja lauluntekijät ovat kotoisin eri puolilta Suomea, joten heidän kauttaan saamme lisää levikkiä levyllemme.

Lauantaina 31.3. konservatorion musiikkileikkikoulu järjesti kaksi konserttia levyymme lauluista. Konserttiyleisö kuuli laulut ”muskarilaisten” laulamina ja soittamina helpotetuin sovituksin. Esittelimme tilaisuuksissa levyprojektia ja otimme vastaan ennakkotilauksia. Konsertteja mainostettiin lehdissä ja

kaupungille kiinnitetyillä mainoksilla. Konservatorion Felix Krohn -salissa pidetyissä konserteissa oli yleisöä huimat 600 lasta ja aikuista.

6 LEVYNKANSIEN SUUNNITTELU

Levykansien suunnitteleminen oli yllättäen yksi haastavimmista tehtävistä, joihin projektin aikana törmäsimme. Janne Sinikedolta saamamme tarjous ei kattanut levykansien suunnittelua, joten käännyimme Juho Jousmäen puoleen, joka opiskelee Lahden muotoiluinstituutissa multimediatuotantoa.

Tammikuussa rahoituksen varmistuttua tapasimme Juhoa ja kerroimme omia visioitamme siitä, millaiset kannet levyllemme haluaisimme. Ennen tapaamista olimme miettineet levyille eri nimivaihtoehtoja. Kielellämme oli pyörinyt monia vaihtoehtoja, kuten "Laululanka kippuralla", "Soiva laulumatto" jne. Levyn kappaleet olivat niin erilaisia, että halusimme jonkun neutraalin nimen. Muutaman sanaleikin jälkeen syntyi "Kippurallaa". Tämä sana ohjenuoranaan Juho lähti pohtimaan kannen ulkoasua. Muutaman viikon päästä saimme Juholta sähköpostissa kansikuvan, jonka hänen opiskelukaverinsa Salla Vasenius oli piirtänyt. Se oli valloittava tyttö puun oksalla, joka soitti kippuralla olevaa torvea. Ihastuimme kuvaan välittömästi. Se oli yksinkertaisen tyylikäs, juuri sellainen kuin olimme toivoneetkin.

Suunnittelu- ja toteutusvaiheessa käytimme apunamme valmiita lastenlevyjä. Tutustuimme kansien sisältöihin ja teksteihin poimien niistä vinkkejä. Niiden avulla suunnittelimme tekstit ja niiden paikat oman levyimme kansiin. Minä itte! -orkesterin logo syntyi "muskarilaisten" kirjoittamista teksteistä, joista Juho valitsi sopivimman muokattavaksi.

Kokoonnuimme useana iltana Lahden muotoiluinstituutille tekemään levykansia Jousmäen kanssa. Käytimme apunamme painotalo Z-Trading Oy:n Internet-sivuja, joilta löytyi mm. kansien ja levyn koot sekä tarvittavat leikkausvarat. Teoston tuottajan oppaasta saimme tarkat ohjeet pakollisten logojen ja tekstien asetteluista. Halusimme olla aktiivisesti mukana kansien tekemisessä, valitsimme

esimerkiksi tekstien fontit ja vaikutimme ulkoasun muokkaukseen. Vähitellen erilaisten versioiden jälkeen saimme levynkannet valmiiksi ja lähetimme ne painotaloon. Harmiksemme tiedostot eivät olleetkaan täysin virheettömät, joten Jousmäki joutui korjailemaan kansimateriaaleja useampaan kertaan. Tämä viivästytti levyn julkaisua useammalla viikolla. Kansien suunnittelu ja toteutus oli erittäin aikaa vievää ja haastavaa työtä. Olemme suuressa kiitollisuudenvelassa Juho Jousmäelle, joka kärsivällisesti auttoi meitä tässä urakassa.

7 LEVYN LUPA-ASIAT

7.1 Teosto

Teosto on säveltäjien, sanoittajien, sovittajien ja musiikinkustantajien tekijänoikeusjärjestö. Valtaosan markkinoilla olevista äänitteistä ovat tuottaneet levy-yhtiöt, joiden varsinaisena toimialana on äänitteiden tuottaminen ja markkinointi. Kuitenkin myös muut yritykset ja yhteisöt sekä yksityiset henkilöt voivat toimia äänitetuottajina ja valmistaa levyjä myyntiin, ilmaisjakeluun tai muuhun käyttöön. *Tuottaja* on se, joka maksaa levyn kustannukset, meidän levyllämme se on siis Lahden konservatorio. Me vastasimme levyn suunnittelusta, toteutuksesta, ja lopulta myös orkesterin harjoituttamisesta, olemme siis levyn taiteellisia tuottajia. Taiteellinen tuottaja vastaa koostamisen laadusta ja masteroidun lopputuloksen hyväksyttävyydestä. Rooliin kuuluu myös äänitystilanteen myönteisen ilmapiirin ylläpito sekä ongelmatilanteiden eliminointi. *Taiteellinen tuottaja* on epävirallinen käsite, kaikki oikeudellinen vastuu on aina virallisella tuottajalla, eli tässä tapauksessa konservatoriolla. Levyn *tekijänoikeudet* ovat Lahden konservatoriolla ja meillä. Jos levystä päätetään ottaa lisäpainos, lupa täytyy saada kaikilta osapuolilta. (Tuottajanopas 2007.)

Tekijänoikeuslaissa on annettu säännökset musiikin tekijöiden, esittäjien ja tuottajien oikeudellisesta suojasta. Ennen äänitteen valmistamista tuottajan on varmistuttava siitä, että tarvittavat luvat ovat kunnossa. Valitettavasti konservatoriolla ei ollut henkilöä, joka olisi tarkasti tiennyt levyn tuottamisesta, joten jouduimme itse ottamaan selvää kaikista levyyn tarvittavista koodeista ja

leimoista. Saimme tietoa Teostolta, ÄKT:sta (Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ry) ja tutkimalla valmiita levyjä.

Budjettia varten laskimme alustavat teostokustannukset. Kustannuksiin vaikuttavat vain ne säveltäjät, sanoittajat tai sovittajat jotka kuuluvat Teostoon, eli ovat maksaneet liittymismaksun ja ilmoittaneet sävellyksen tiedot Teostoon. Levyltä lasketaan Teoston alainen materiaali, eli kuinka monta prosenttia levyn sisällöstä on ilmoitettu Teostoon. Jos yksikin lauluntekijöistä (säveltäjä, sanoittaja tai sovittaja) kuuluu Teostoon, on laulu kokonaan Teoston alainen. Teostolle menevä maksu on 7,4 % levyn arvonlisäverottomasta hinnasta, kun Teoston alainen materiaali on 100 %. Laskimme, että jos levymme hinta on kuluttajalle 20 euroa ja siinä on Teoston alaista materiaalia 50 %, kuluja tulee 0,74 €/levy. Esimerkiksi 500 levyn painoksesta kustannuksia tulee siis 370 euroa. Lahjalevyt ja promolevyt (max. 250kpl) ovat teostokuluista vapaita. Meidän 1000 kappaaleen painoksestamme lahjalevyiksi menee n. 100 kappaletta, jotka annamme kaikille levynteossa mukana olleille. Lopulliset kustannukset selviävät vasta, kun Teosto on käsitellyt *tallennelupahakemuksemme* (ks. LIITE 8). (Tuottajanopas 2007.)

7.2 Gramex

Äänitteen tuottajalla ja esittävillä taiteilijoilla on oikeus korvaukseen, jos äänitettä käytetään radio- tai televisiolähetyksessä tai muussa julkisessa esityksessä. Äänitetuottajien ja esittävien taiteilijoiden oikeuksia valvoo Gramex ry. Gramex tilittää perimänsä korvaukset asiakassopimuksen solmineille tuottajille ja esiintyjille. Asiakassopimus tehdään viimeistään silloin, kun tuottaja on julkaissut äänitteen tai kun esiintyvän taiteilijan suoritus on nauhoitettu. Voidakseen tilittää eri käyttäjätahojen maksamat korvaukset, Gramexin on saatava tuottajalta riittävät tiedot myös äänitteestä. Tiedot annetaan *ääniteilmoituslomakkeella* (ks. LIITE 9). Tuottajan on tehtävä ilmoitus aina julkaistessaan uuden äänitteen. (Tuottajanopas 2007.)

7.3 Levyn koodit ja luvat

Konservatorio on tuottanut levyjä aikaisemminkin, joten heillä oli valmiiksi *ISRC-tuottajakoodi*. Koodin saa ÄKT:sta (Suomen ääni- ja kuvatallennetuottajat ry). ”ISRC-koodi on äänitteiden kansainvälinen koodijärjestelmä, joka perustuu Kansainvälisen Standardisointiliiton hyväksymään standardiin. Sen tarkoitus on helpottaa kappaleiden tunnistamista ja esityskäyttöjen korvauksien hallinnointia.” (ISRC-tallennekoodit 2007.) Viivakoodi, eli *EAN-koodi* tarvitaan, jos levyä myydään kaupoissa. Pitkän harkinnan jälkeen päätimme, että levyllemme ei tule EAN-koodia koska otamme sitä niin pienen painoksen. Koodin saa Keskuskauppakamarilta.

8 POHDINTA

Tämä projekti on kaikessa mittavuudessaan ollut meille kummallekin erittäin opettavainen ja hyödyllinen prosessi. Tavoitteenamme oli tehdä laadukas lastenlevy. Mielestämme olemme onnistuneet tuossa valtavassa urakassa olosuhteisiin nähden loistavasti. Meillä on nyt käsissämme monipuolinen, värikäs ja ammattitaidolla tehty Kippurallaa-levy.

Meillä ei ollut aiempaa kokemusta levyn tekemisestä tai mistään siihen liittyvästä. Projektin aikana saimme kokea laajan tunteiden kirjon. Opimme, että tällainen iso projekti ja sen hallinta vaatii heittäytymistä, sinnikkyyttä ja asiaan paneutumista. Vastaamme tuli yllättäviä käännteitä, esimerkiksi lasten sairastuminen äänitysviikonloppuina, budjetin kasvaminen ja äänitystilan ongelmat. Turhauttavinta projektissa oli levyn julkaisun viivästyminen kuukausilla. Meillä oli ongelmia levynkansien painossa sekä tiedonkulussa painofirman kanssa. Viivästyminen projektin loppuvaiheilla vaikeuttaa markkinointityötämme huomattavasti. Levyn tekeminen vaatii myös rautaisia hermoja, stressinsietokykyä ja vahvaa organisointikykyä. Näitä asioita saimme harjoitella projektin aikana.

Huomasimme jo alkuvaiheessa, että opinnäytteessämme riittäisi työtä useammallekin. Olimme muusikoita, sovittajia, orkesterinjohtajia, taiteellisia

tuottajia, myyjiä, tiedottajia, neuvottelijoita, muonittajia ja yleisorganisoijia. Otimme selvää kaikista levyn tekoon liittyvistä asioista, kuten byrokratiasta Teoston, Gramexin ja ÄKT:n kanssa, studiotyöskentelystä, rahoituksesta ja markkinoinnista. Orkesterin harjoituttaminen oli hyödyllinen kokemus, tarvitsemme tätä taitoa varmasti tulevaisuudessa. Sovituksia olimme tehneet jonkin verran aikaisemminkin, mutta tämä projekti kannustaa meitä tarttumaan sovitustyöhön rohkeammin. Projektin aikana olimme yhteydessä useisiin tahoihin ja henkilöihin. Keskustellessamme ja neuvotellessamme saimme kokemusta virallisten asioiden hoitamisesta, sekä varmuutta lähestyä rohkeasti eri asemissa toimivia henkilöitä. Tässä työssä pystyimme hyödyntämään aikaisempaa osaamistamme monipuolisesti musiikin-, varhaiskasvatuksen- ja kaupan alalta.

Projekti oli opettavainen myös orkesterilaisille. Tarjosimme heille mahdollisuuden ainutlaatuisen levytykokemukseen. Uskomme, että annoimme uuden kokemuksen myös Janne Sinikedolle, joka sotilasmuusikkona on tottunut työskentelemään hieman erilaisessa työyhteisössä. Juho Jousmäki ja Salla Vasenius saivat uuden arvokkaan kokemuksen levynkansien kuvittamisesta, suunnittelusta ja toteuttamisesta.

Jälkikäteen ajateltuna levyprojektimme olisi voinut toteuttaa helpommallakin tavalla. Yleinen epävarmuus projektin toteutumisesta, ja tiukka aikataulu varjostivat kaikkea tekemistämme. Ylipäätään lähtötilanne levyllemme oli ”luonnoton”, meillä ei ollut vakituista orkesteria, lauluja, rahoitusta tai kokemusta. Halusimme vain tehdä opinnäytetyön, josta olisi iloa ja hyötyä mahdollisimman monelle. Jos rahoitus olisi ollut tiedossa alusta asti, olisimme ehtineet suunnitella levyn taiteellisen toteutuksen järkevämmiin. Koko syksy kului rahoitusta etsiessä, ja pääasia, levyn sisältö, kärsi tästä. Sääli, että emme ottaneet Lahden konservatorioon yhteyttä jo syksyllä. Levyltä on kuultavissa, että meillä ei ollut ammattitaitoista johtajaa harjoituksissa eikä levytyksissä. Tähän olisi ehdottomasti pitänyt kiinnittää enemmän huomiota. Toisaalta, nyt koko levyn sisältö on meidän ja Minä itte! -orkesterin aikaansaannosta. Orkesterimme nimi kuvaakin nasevasti koko projektia!

Olemme olleet onnekkaita, kun saimme Lahden konservatorion kiinnostumaan projektistamme. Meillä on konservatorion kanssa samanlainen käsitys lasten musiikista, he arvostavat musiikin varhaiskasvatusta ja haluavat kehittää sitä. Jos olisimme saaneet levyämme rahoittajaksi jonkun toisen tahon, emme usko että yhteistyö olisi sujunut näin mutkattomasti. Myös studion valinnassa meillä oli onnea. Janne Sinikedolla on ammattitaitoa äänittää erityisesti akustisia kokoonpanoja. Hän on uskonut projektiimme ja auttanut meitä myös vapaa-ajallaan. Uskomme, että muilla studioilla ei olisi ollut aikaa panostaa levyämme näin paljon.

Yhteisen opinnäytetyön tekeminen askarrutti meitä, koska tiesimme parityöskentelyn vaikeudet; mielipide-erot, taiteelliset erimielisyydet, toisen mielipiteiden kunnioittamisen, tasa-arvoisuuden ja aikataulujen yhteensovittamisen. Olimme hyviä ystäviä jo ennen projektiin lähtemistä, joten keskustelimme avoimesti siitä, miten tämä vaikuttaa ystävyteemme. Tunsimme toistemme työskentelytavat ja luotimme siihen, että yhteistyömme toimii. Jaoimme työt tasapuolisesti ja läpi projektin olemme olleet tyytyväisiä toistemme työpanokseen. Erimielisyyksiä ilmeni yllättävän vähän, vaikka työtä teki kaksi kärkeästä persoonaa. Paineiden alla hermot olivat välillä niin kireällä, että toiselle tiuskahti pienemmästäkin asiasta. Jaksoimme kuitenkin tukea toisiamme vaikeinakin aikoina, ja koemme projektin vahvistaneen ystävyttämme. Yhteistyömme on niin toimivaa, että ryhtyisimme tulevaisuudessakin vastaaviin haasteisiin.

Levyä markkinoidessamme moni on tiedustellut mahdollista nuottimateriaalia. Levyämme lauluista kootun nuottikirjan suunnittelu ja toteutus olisikin mainio opinnäytetyön aihe. Toivomme, että joku, tai jotkut, käyttäisivät tämän mahdollisuuden hyväkseen. Näin saisimme markkinoille uutta materiaalia sisältävän levy-nuottikirjapaketin.

Olemme ylpeitä Kippurallaa-levyistämme. Omiksi lempilauluiksemme nousivat vauhdikas Hurjat merirosvot, tunnelmallinen Pilvenpiiat, jännittävä laulu Viidakossa ja raikas Lapissa-laulu. Levyä kuunnellessa voimme palata projektimme kohokohtaan, äänitysviikonloppuihin, ja niiden hyväntuuliseen

tunnelmaan. Levy on ikuinen muisto meille koulustamme, kavereistamme ja kovasta työstämme. Toivomme kaikille levymme kuulijoille nautinnollisia kuunteluhetkiä!

Kiitämme kaikkia levyn teossa mukana olleita. Erityisesti olemme kiitollisia Lahden konservatoriolle joustavuudesta ja myönteisestä asenteesta levyämme kohtaan. Aikataulun heilahtelut, budjetin kasvu ja nopeat päätökset eivät hätkähdyttäneet heitä. Sinifonian Janne Siniketo ja opinnäytetyömme ohjaaja Marjo Leppä auttoivat ja kannustivat meitä koko projektin ajan. Suuret kiitokset Minä itte! -orkesterille, joka pyyteettömästi jaksoi rankan harjoitus- ja levytysperiodin. Haluamme kiittää myös levyn ulkoasusta vastanneita Juho Jousmäkeä ja Salla Vaseniusta, sekä Kari Karjalaista monipuolisista sovituksista. Kiitämme perheitämme ja ystäviämme tuesta ja kärsivällisyydestä, nyt kun urakka on ohi voimme taas viettää aikaa heidän kanssaan. Kiitokset Musiikin laitokselle, erityisesti Päivi Mäkitalolle ja Marja Vuorelle.

LÄHTEET

Tuottajan opas [verkkajulkaisu]. Säveltäjien tekijänoikeustoimisto TEOSTO ry [viitattu 8.4.2007]. Saatavissa: www.teosto.fi

Siniketo, Janne. 2007. Sinifonia äänitystuotanto [verkkajulkaisu]. Sinifonia Ky [viitattu 8.4.2007]. Saatavissa: www.sinifonia.fi

Dealer, eli jakelija [verkkajulkaisu]. Suomen Yrittäjät [viitattu 8.4.2007]. Saatavissa: www.yrittajat.fi

ISRC-tallennekoodit [verkkajulkaisu]. Suomen ääni- ja kuvatalennetuottajat ry [viitattu 8.4.2007]. Saatavissa: www.ifpi.fi